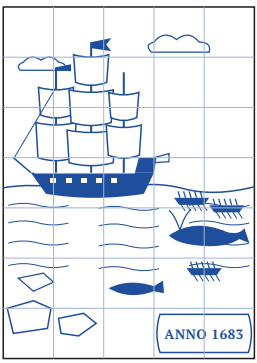
WARIES MISDAADREEKS · Nº 015

Blauwe Tegels

in Harlingen

De zaak van het verdwenen tegeltableau

Het redactiedossier van verslaggeefster Marrit Dijkstra,
De Waddenbode, augustus–september 2026.
Een zaak om zelf op te lossen.

VAN DE LEZERSREDACTEUR

Aan de lezer

Op donderdag 3 september 2026 verscheen in De Waddenbode een stuk over de diefstal van een zeventiende-eeuws tegeltableau uit een grachtenpand aan de Zoutsloot in Harlingen. Een week later stond er een rectificatie in de krant. Een fout in een krant is pijnlijk, maar niet uniek. Wat dit geval bijzonder maakt, is wat er ná die fout in het dossier achterbleef.

Verslaggeefster Marrit Dijkstra bewaart alles. Haar notitieboekjes, de opnames die ze laat uittypen, haar mails met de eindredactie, haar eerdere versies met de strepen en opmerkingen van eindredacteur Hessel Bouma, het advies van onze advocaat, de factchecklijst, de stukken die bronnen haar meegaven. Toen de hoofdredactie mij vroeg uit te zoeken hoe de fout in de krant was gekomen, gaf ze me de complete map. Ongesorteerd, zei ze erbij, maar volledig.

Ik heb de map gelezen. Twee keer. Ik weet nu hoe de fout ontstond. Maar ik geloof ook dat er in deze map meer staat dan Marrit destijds zag, en meer dan de politie tot nu toe naar buiten heeft gebracht. Marrit kwam dichter bij de waarheid dan ze zelf denkt. Ze keek alleen de verkeerde kant op.

Ik leg u daarom het dossier voor zoals het bij mij binnenkwam. Ik heb de stukken genummerd en in de volgorde gezet waarin ze in Marrits bezit kwamen. Ik heb niets weggelaten en niets verbeterd: de tikfouten, de doorhalingen en de krabbels in de kantlijn horen erbij. Wie de opnames uittypte, schreef ook de stiltes en het gelach op.

Mensen vergissen zich, liegen of zeggen net iets minder dan ze weten. Ook verslaggevers en eindredacteuren. En ook ik kan het mis hebben. Lees dus zelf.

Sietske Holwerda

Lezersredacteur De Waddenbode · Harlingen, oktober 2026

UW OPDRACHT

Wat gebeurde er echt aan de Zoutsloot?

Beantwoord na het lezen van het dossier de vragen op het antwoordformulier achterin:

1. Welke fout staat er in het gepubliceerde artikel van 3 september, en hoe is die fout in de krant gekomen?

2. Wie haalde op zaterdagavond 29 augustus het tableau van de muur? Hoe kwam die persoon binnen, en tussen welke tijdstippen gebeurde het (op een kwartier nauwkeurig)?

3. Wat hing er die zaterdagavond eigenlijk aan de muur? Welk bewijs hebt u daarvoor?

4. Waar en in welke periode verdween het echte tableau, waar dook het op, en wie hielp het te verkopen?

5. Waarom moest het tableau juist eind augustus van de muur verdwijnen?

Bonus. Welke opmerking over tegel A7 in Marrits aantekeningen van juli, en welk antwoord van Rixt daarop, hadden haar op het goede spoor kunnen zetten? En wie heeft Marrit aan het eind van haar dossier op het oog, en waarom valt die persoon af?

HOE HET WERKT

Lees de stukken in de volgorde die u wilt. Blader terug, vergelijk, streep aan. Een potlood en een vel kladpapier zijn uw beste collega's. Let op tijden, op wie wat wanneer wist, en op wat mensen niet zeggen.

Achterin vindt u een **tijdlijnwerkblad**, een **overzicht van betrokkenen** en het **antwoordformulier**. Komt u er niet uit, dan zijn er **hints in drie niveaus**, op hun kop gedrukt zodat u ze niet per ongeluk leest. De **oplossing** is verzegeld: open die pas als uw formulier helemaal is ingevuld. De oplossing verwijst naar de pagina's waar het bewijs staat.

Speelduur: 2 tot 4 uur. Alleen of samen (2 tot 4 lezers).

INHOUD VAN DE MAP

Dossier 2026/35

VOORWERK

	Aan de lezer	3
	Uw opdracht	4
	Mensen in dit dossier	7

JULI: HET TABLEAU KEERT TERUG

01	Bezoek aan de Zoutsloot	8
02	Groenlandvaarder terug aan de Zoutsloot	10
03	Marrits telefoonfoto's van juli	11

ZONDAG 30 AUGUSTUS

04	Het verhaal komt binnen	12
05	Zondagochtend bij Kingma	13
06	Intake- en behandelverslag restauratie	15
07	Taxatierapport uit 1998	17
08	Brief van Brouwer Antieke Tegels	18
09	Bevestiging hertaxatie	19
10	WhatsApp Kingma – De Boer	20
11	De stad en het huis	22
12	Marrits eigen foto's van zondag	24
13	De buurvrouw en haar gasten	25
14	Een oud-visser op de Noorderhaven	27
15	Wat er zaterdag op het podium stond	29
16	Waar ging de Johanna Dirkje heen?	30
17	Wat de camera van de fotograaf zag	31

MAANDAG 31 AUGUSTUS

18	Wederhoor bij de klipper	32
19	Telefoongesprek met de restauratrice	33
20	De aannemer aan de telefoon	35
21	De tegelhandelaar antwoordt	36
22	De politie bevestigt	37
23	Redactievergadering	38
24	Over het atelier	39
25	Een Groenlandvaarder in Hamburg	40

DINSDAG EN WOENSDAG: HET STUK

26	De restauratrice mailt na	42
27	Telefoontje met de verzekeraar	43

WIE IS WIE

Mensen in dit dossier

Overzicht van de lezersredacteur, in de volgorde waarin ze in het dossier voorkomen of een rol spelen. Leeftijden zoals Marrit ze noteerde.

Marrit Dijkstra (38)	verslaggeefster De Waddenbode; houdt het dossier bij
Hessel Bouma (61)	hoofd- en eindredacteur De Waddenbode
Jelle Bakker (29)	freelance fotograaf, fotografeert de Visserijdagen voor de krant
mr. Anouk Terpstra	mediajurist, Terpstra & Hoekstra Advocaten, Leeuwarden
Piet Kingma (77)	eigenaar van De Gekroonde Zoutpan aan de Zoutsloot en van het tableau; oud-scheepsmakelaar, bas in shantykoor De Wadkrabben
Ytsje Kingma (49)	zijn dochter, woont in Groningen
Rixt de Boer (36)	keramiekrestaurator, Atelier De Boer, Franeker; restaureerde het tableau
Klaas Feenstra (55)	aannemer, Feenstra Bouw, Harlingen; herstelde de lekkage
Wendy Hofstra (52)	buurvrouw, B&B De Zoutkeet
Ton en Mirjam Verbeek	gasten in B&B De Zoutkeet, uit Utrecht
Laurens Brouwer (58)	handelaar in antieke tegels, Amsterdam
Jan Hiemstra (71)	oud-visser, vaste bezoeker van de Noorderhaven
Hayo Sikkema (52)	schipper-eigenaar van de charterklipper Johanna Dirkje
Sanne Kuipers	woordvoerder politie
drs. Okke van der Meer	taxateur, Van der Meer Taxaties, Sneek

Het tableau. *De Groenlandvaarder*, gedateerd 1683. Vijfendertig Harlinger tegels in kobaltblauw, vijf breed (kolommen A tot en met E) en zeven hoog (rijen 1 tot en met 7). Een walvisvaarder met drie sloepen, walvissen en ijsschotsen. Tot maart 2026 ingemetseld in de achterkamer van De Gekroonde Zoutpan.

STUK 01 AANTEKENINGEN VR 17 JULI 2026

Bezoek aan de Zoutsloot

Marrits notitieboek, eerste bezoek aan Piet Kingma

Notitieboekje Marrit Dijkstra, blz. 41–44. Bezoek aan De Gekroonde Zoutpan, Zoutsloot, voor een kort stuk over de terugkeer van het tableau.

vr 17/7 · 14.00 Zoutsloot, De Gekroonde Zoutpan. Piet Kingma, 77, oud-scheepsmakelaar, weduwnaar (Aaltsje † 2023). Huis sinds 1894 in de familie; tableau zat al in de muur toen zijn overgrootvader het kocht.

Tableau "De Groenlandvaarder", ANNO 1683. 35 tegels, 5 breed x 7 hoog. Walvisvaarder, 3 sloepen, walvissen, ijs. Alles blauw. Harlinger werk, uit een bakkerij hier in de buurt? (checken: aan de Zoutsloot stond vroeger een tegelbakkerij — vanaf 1668?)

Maart: lekkage bij de schoorsteen + zout uit de muur. "De muur zweet zout, net als de naam van de straat." Tegels kwamen los, glazuur schilferde.

Rixt de Boer, 36, restauratrice, Franeker. Haalde het 16 maart van de muur, sindsdien in haar atelier. Rustig, praat snel zodra het over glazuur gaat. "Zout is de vijand van tegels. Het kruipt in de scherf en drukt het glazuur er van binnenuit af." Ontzouten = weken in bakken gedemineraliseerd water, steeds verversen, meten.

Hangt nu op een paneel (aluminium honingraat, licht). Twee rvs-haken bovenin, onderaan 2 borgschroefjes. "Bij een volgende lekkage til je het er zo af." — Kingma: "Driehonderd jaar in de muur en nu aan een kapstok." (lacht)

Klaas Feenstra, aannemer (Feenstra Bouw), boort de haken. Bus met FEENSTRA BOUW voor de deur. Kort aangebonden. Hij en Kingma: iets met een rekening? Sfeertje.

Rixt rijdt een witte bus met een imperiaal, nog geen naam erop. "Dit voorjaar eindelijk de bus en een tweede oven kunnen kopen. Stickers komen nog, als ik tijd heb."

Als het hangt wijst Kingma linksonder: "Kijk, die ene tegel is ooit vervangen, dat stond al in het rapport van '98. Zie jij het nog?

STUK 02 KRANTENKNIPSEL DO 23 JULI 2026

Groenlandvaarder terug aan de Zoutsloot

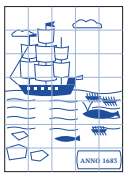
De Waddenbode, pagina 5

De Waddenbode
Weekblad voor Harlingen en omstreken
donderdag 23 juli 2026 · pagina 5

STAD & HAVEN

Groenlandvaarder terug aan de Zoutsloot

Na vier maanden in een restauratieatelier hangt het zeventiende-eeuwse tegeltableau van Piet Kingma weer in zijn huis aan de Zoutsloot. Niet meer in de muur, maar ervoor.

Piet Kingma's tableau na de restauratie. *Foto: Marrit Dijkstra* (als tekening)

DOOR MARRIT DIJKSTRA

HARLINGEN — Vijfendertig tegels, een walvisvaarder met bollende zeilen, drie sloepen die op een walvis afroeien en onderin, in een sierlijke cartouche, het jaartal 1683. Het tableau dat Piet Kingma (77) 'De Groenlandvaarder' noemt, zat al in de achterkamer van zijn grachtenpand toen zijn overgrootvader het huis in 1894 kocht.

In maart ging het mis. Na een lekkage bij de schoorsteen trok er zout uit de oude muur. 'De muur zweette zout, net als de naam van de straat,' zegt Kingma. Tegels kwamen los en het glazuur begon te schilferen.

Restauratrice Rixt de Boer uit Franeker haalde het tableau tegel voor tegel van de muur. 'Zout is de vijand van tegels,' legt ze uit. 'Het kruipt in de scherf en drukt het glazuur er van binnenuit af.' Wekenlang lagen de tegels in bakken met gedemineraliseerd water, tot er geen zout meer uit kwam.

Vorige week vrijdag kwam het tableau terug. Het is nu gemonteerd op een licht paneel, dat aan twee haken voor de muur hangt. 'Bij een volgende lekkage til je het er zo af,' zegt De Boer. Kingma moet er nog aan wennen: 'Driehonderd jaar in de muur en nu aan een kapstok.'

Harlingen was in de zeventiende en achttiende eeuw een stad van tegelbakkers. Aan de Zoutsloot zelf stond vanaf 1668 een bakkerij. 'Het tableau hoort bij het huis, zoals de wind bij Harlingen.'

Over de waarde zwijgt Kingma. 'Daar komt in september iemand voor.'

STUK 06 KOPIE VAN KINGMA 18 MAART 2026

Intake- en behandelverslag restauratie

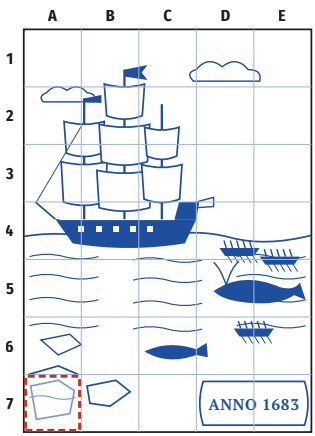
Meegekregen van Piet Kingma, zondag 30 augustus

ATELIER DE BOER

keramiekrestauratie · Spinnerijpad 4 · Franeker

Intake- en behandelverslag
nr. 2026-011
18 maart 2026

Opdrachtgever	P. Kingma, De Gekroonde Zoutpan, Zoutsloot, Harlingen
Object	Tegeltableau “De Groenlandvaarder”, Harlingen, gedateerd 1683. 35 tegels (5 x 7), kobaltblauw op wit tinglazuur. Totaal ca. 66 x 92 cm.
Gedemonteerd	maandag 16 maart 2026, door R. de Boer, ter plaatse. Tegels genummerd A1–E7 (potlood op achterzijde), verpakt in kratten, vervoerd naar atelier.
Aanleiding	Lekkage schoorsteen; zoutuitbloei in achterwand; loszittende tegels, glazuurschade.

Schema tegelnummering. Rood gestippeld: vervangingstegel A7.

Scherf en maat. Oorspronkelijke tegels: ca. 13 x 13 cm, dikte 9–10 mm, rossig-gele scherf, handgevormd, spijkergaatjes in de hoeken.

Tegel A7 (linksonder). Latere vervangingstegel, waarschijnlijk 19e eeuw. Afwijkend: lichter, koeler kobalt; maat 12,8 x 12,8 cm; dikte 7 mm; glazuur gladder en witter. Voorstelling (ijsschots) losjes nageschilderd.

Afspraak met opdrachtgever: A7 wordt niet geretoucheerd of bijgekleurd. Conform de restauratie-ethiek blijft deze historische ingreep herkenbaar als latere toevoeging.

ZONE	TOESTAND	BEHANDELING
B1–C3, A2–A4	Fluitschip “De Vergulde Walvis”, drie masten, wimpels. Glazuur op B3 en C3 plaatselijk geschilferd door zoutuitbloei.	ontzouten, fixeren
D1–E2	Wolken, lucht. Goed.	reinigen
D4–E6, C6	Drie sloepen met roeiers, twee walvissen. Haarscheur D5 (oud, stabiel).	ontzouten, reinigen
A5–B7, C7	Golven en ijsschotsen. Kalkaanslag in voegen.	ontzouten, reinigen
D7–E7		fixeren

STUK 07 KOPIE VAN KINGMA

14 MEI 1998

Taxatierapport uit 1998

Uittreksel, meegekregen van Piet Kingma

J.H. RINSMA
beëdigd taxateur roerende zaken · Leeuwarden

TAXATIERAPPORT (uittreksel)
ten behoeve van verzekering

Opdrachtgevers : de heer en mevrouw P. en A. Kingma-Hoekstra
Adres : "De Gekroonde Zoutpan", Zoutsloot, Harlingen
Datum opname : donderdag 14 mei 1998

OBJECT 1. Tegeltableau, voorstellende een Groenlandvaarder ter walvisvangst, Harlingen, gedateerd ANNO 1683 in cartouche rechtsonder. Vijfendertig tegels in zeven rijen van vijf, gerekend van links naar rechts A tot en met E en van boven naar onder 1 tot en met 7. Ingemetseld in de achterwand van de achterkamer, voegen in kalkmortel.

Voorstelling: fluitschip met drie masten en volle zeilen, vlag in de top, drie sloepen met elk vijf roeiers rechts van het schip, twee walvissen, ijsschotsen linksonder. Schildering in kobaltblauw van goede kwaliteit, levendige penseelvoering, op wit tinglazuur.

Bijzonderheden: de tegel linksonder (A7) is een latere vervanging, vermoedelijk 19e eeuw. Deze tegel wijkt duidelijk af: lichter van blauw, iets kleiner (ca. 12,8 cm), dunner, glazuur gladder. De voorstelling is op deze tegel eenvoudiger nageschilderd. Voor de kenner direct herkenbaar; doet aan de waarde weinig af en vertelt iets over de geschiedenis van het tableau.

Toestand: redelijk tot goed. Haarscheur in een tegel bij de sloepen. Enige kalkaanslag. Geen vochtschade waargenomen.

Taxatiewaarde (vervangingswaarde) : f 85.000,-
(zegge: vijfentachtigduizend gulden)

Leeuwarden, 18 mei 1998
J.H. Rinsma

f 85.000 = ongeveer € 38.600 (zonder inflatie). Brouwer bood 120.000. — M.

STUK 10 FOTO'S VAN TELEFOONSCHERM

ZO 30 AUGUSTUS 2026

WhatsApp Kingma – De Boer

Juni tot en met augustus 2026

Vier foto's die Marrit met haar eigen telefoon maakte van het scherm van Piet Kingma, zondag 30 augustus rond 12.00 uur. Hier uitgetypt; de groene ballonnen zijn van Kingma.

Rixt restauratie
gefotografeerd scherm · Kingma

ZONDAG 14 JUNI

Goedemorgen Rixt. De taxateur van de verzekering komt op dinsdag 15 september om 10 uur. Hij wil jouw verslag zien. Kun je dat dan klaar hebben? 09:12

Goedemorgen! Komt goed. Pas in september? Dan hangt hij al lang weer. 10:47

Het ontzouten gaat goed, half juli breng ik hem terug. 10:48

WOENSDAG 15 JULI

Vrijdag 17e om 2 uur? Klaas komt de haken boren. 16:20

Prima. Die meid van de krant komt ook. 16:41

MAANDAG 20 JULI

Rixt heb jij de sleutel van het poortje nog? Ik kan de reserve niet vinden. 19:03

Nee hoor, die heb ik aan Klaas gegeven toen ik klaar was in de steeg. Vraag hem maar. 21:47

Ok. 21:50